

Och i ordet var liv

En julnattspredikan, Korskyrkan, Borås, julnatten 2007, Micael Nilsson

Joh 1:1-18: *"I begynnelsen fanns Ordet, och Ordet fanns hos Gud, och Ordet var Gud. Det fanns i begynnelsen hos Gud. Allt blev till genom det, och utan det blev ingenting till av allt som finns till. I Ordet var liv, och livet var människornas ljus. Och ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit det.*

Det kom en man som var sänd av Gud, hans namn var Johannes. Han kom som ett vittne för att vittna om ljuset, så att alla skulle komma till tro genom honom. Själv var han inte ljuset, men han skulle vittna om ljuset.

Det sanna ljuset, som ger alla människor ljus, skulle komma in i världen. Han var i världen, och världen hade blivit till genom honom, men världen kände honom inte. Han kom till det som var hans, och hans egna tog inte emot honom. Men åt dem som tog emot honom gav han rätten att bli Guds barn, åt alla som tror på hans namn, som har blivit födda inte av blod, inte av kroppens vilja, inte av någon mans vilja, utan av Gud.

Och Ordet blev människa och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet, en härlighet som den ende sonen får av sin fader, och han var fylld av nåd och sanning. Johannes vittnar om honom och ropar: "Det var om honom jag sade: Han som kommer efter mig går före mig, ty han fanns före mig."

Av hans fullhet har vi alla fått del, med nåd och åter nåd. Ty lagen gavs genom Mose, men nåden och sanningen har kommit genom Jesus Kristus. Ingen har någonsin sett Gud. Den ende sonen, själv gud och alltid nära Fadern, han har förklarat honom för oss."

Det finns olika sätt att återberätta vad som egentligen hände i Betlehem den där natten. Det vi i allmänhet kallar för julevangeliet återfinns i Lukasevangeliets andra kapitel. Lukas är reportern bland evangelisterna. Lukas har rest omkring, mött människor som varit på plats, lyssnat, intervjuat och sammanställt. Lukas berättar om herdar, änglar, politiska beslut, fulla värdshus och krubba.

Johannes berättar samma historia, fast på ett helt annat sätt. Lukas gör ett nedslag i tiden. Hans berättelse börjar med de stämningsfulla orden: *"Vid den tiden utfärdade kejsar Augustus en förordning om att hela världen skulle skattskrivas."*

Johannes börjar sitt evangelium bortom tiden, i evighetens morgon, med en av de starkaste öppningar någon bok någonsin fått: *"I begynnelsen fanns ordet..."*

Textstycket jag läst kallas ibland för Johannesprologen. Jag tycker att Johannesprologen tillhör något av det vackraste som skrivits. Det är högstämnd poesi, djupsinnig filosofi och klartänkt teologi på en och samma gång.

Om Lukas beskriver VAD som skedde i Betlehemsnatten förklarar Johannes snarare VARFÖR det sker.

Men hur ska orden egentligen förstås? *"I begynnelsen fanns Ordet..."* Ordet... med stor bokstav i min bibelöversättning, hur ska det uppfattas? Många har läst och lagt sin panna i djupa veck. Det är liksom kodad text. Åtminstone fram till den 14:e versen, där vi läser: *"Ordet blev människa och bodde bland oss..."* Och därmed har vi fått kodens nyckel. Lösenordet är Jesus, Ordet som blev människa, barnet i Marias famn.

I mitt ordbehandlingsprogram i datorn finns en liten behändig funktion. Jag kan ersätta ett ord med ett annat. Min dator letar upp ett ord i texten, och varje gång den finner just det ordet byter den ut det mot ett annat. Så, nu när jag vet hur texten ska förstås, nu när jag fått lösenordet, låter jag min dator ersätta termen "Ordet" mot namnet "Jesus", och plötsligt blir

den kodade texten klartext. Lyssna: *"I begynnelsen fanns Jesus, och Jesus fanns hos Gud, och Jesus var Gud. Han fanns i begynnelsen hos Gud. Allt blev till genom honom, och utan honom blev ingenting till av allt som finns till. I Jesus var liv, och livet var människornas ljus. Och ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit det..."*

Och Jesus blev människa och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet, en härlighet som den ende sonen får av sin fader, och han var fylld av nåd och sanning..."

Ingen har någonsin sett Gud. Den ende sonen, själv gud och alltid nära Fadern, han har förklarat honom för oss."

Jag blir stående mitt emellan Lukas och Johannes.

Det är julnatt. Det är en så förunderlig natt.

Lukas berättar om herdarna och änglar, Josef och Maria och barnet i krubban. Lukas berättelse andas närhet. Jag nästan hör änglasången och det sovande barnets tunga andetag. Jag nästan känner dofterna vid krubban och den ljumma vinden i mitt hår. Jag nästan står där, likt en av herdarna i stum förundran.

Men plötsligt är det som om Johannes lyfter mig rakt upp i himlen och för mig bortom tid och rum så att allting svindlar. Barnet i krubban, säger han, är Gud mitt ibland oss. Maria håller honom i sin famn, men själv håller han hela världen i sin. *"Det sanna ljuset, som ger alla människor ljus..."*

Sanningen är den att ingen av oss kan förstå hur stort undret i Betlehemsnatten är. I en annan viktig bibeltext kommenterar aposteln Paulus nattens mirakel, nämligen i Fil 2:6-7. Det är som om Paulus ord kommer till mig som en viskning där vi båda står i tacksam betraktelse av denna natts händelser: *"Han ägde Guds gestalt men vakade inte över sin jämlikhet med Gud utan avstod från allt och antog en tjänares gestalt då han blev som en av oss. När han till det yttre hade blivit människa."*

Ingen av oss kan förstå den texten helt och fullt, för ingen av oss vet vad det är Jesus lämnade för vår skull. Att födas i ett stall hade varit förnedrande för vem som helst, men för den som lämnat Guds härlighet för att för att födas så blir steget oändligt mycket större än vi kan begripa. För vi som fötts och växt upp på mörklad jord vet inte än av hans hemland, där ingen död, nöd eller sorg finns. Fast vi försöker kan vi ännu inte förstå hur stort hans offer är.

Kanske, tänker jag, ska vi en dag, nämligen den dag då vi möter honom i det riket och, betrakta krubban igen, fast nu utifrån en annan förståelse. Kanske ska det då hända att vi förundras över det sätt vi valde att fira våra jular på. Kanske ska vi då sjunga med i änglarnas sång med en helt annan tacksamhet än inatt, då, den dag då vi verkligen förstår Paulus ord: *"Han ägde Guds gestalt men vakade inte över sin jämlikhet med Gud utan avstod från allt och antog en tjänares gestalt då han blev som en av oss."*

Fortfarande stående mitt emellan Lukas och Johannes berättelser lyssnar jag först till Lukas igen: *"När änglarna hade farit ifrån dem upp till himlen, sade herdarna till varandra: "Låt oss gå in till Betlehem och se det som har hänt och som Herren har låtit oss veta." De skyndade i väg och fann Maria och Josef och det nyfödda barnet som låg i krubban."*

Så berättar Lukas. Herdarna såg ett barn.

Men Johannes lägger till: *"Och Ordet blev människa och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet, en härlighet som den ende sonen får av sin fader, och han var fylld av nåd och sanning."* Lukas säger: Herdarna såg ett barn. Johannes säger: Herdarna såg också Gud. Ett barn och Gud. Sann Gud och sann människa.

Bibeln säger, vi kan läsa det när budorden ges till Moses: - *Gör dig ingen bild av Gud.*
Varför? Jo, för att i den stund du försöker göra en bild av Gud är kommer du att ha gjort dig en för liten bild av Gud.

På frågan från Moses: - *Vem är du?*, svarar Gud det enda möjliga: - *Jag är den jag är.*
Som att ingenting finns att jämföra med.

Bibeln säger att Jesus Kristus är den enda rättvisa bild av Gud vi har. Barnet i krubban är Guds presentation av sig själv. Det är djupet i undret denna natt. Lär känna Jesus och Gud genom honom. Barnet är Gud mitt ibland oss, Immanuel, Gud med oss.

Sist av allt hör jag Johannes säga: ”...åt dem som tog emot honom gav han rätten att bli Guds barn...”

För egentligen finns det bara ett sätt att verkligt fira jul på. Vi har ätit vår mat. Vi är mätta – men vi blir hungriga igen. Vi har öppnat våra paket. Vi är tacksamma – men vi vill snart ha mer. För inget av detta, vare sig mat eller presenter, mättar anden. Din ande kan bara mättas av Gud själv. Din djupaste hunger, hungern efter mening med livet, efter kärlek och hopp, kan bara barnet i krubban möta. Att verkligt fira jul är därför att ta emot barnet, världens Frälsare som sin egen Frälsare, för när du tar emot barnet, Guds stora gåva till dig, säger Johannes att du också tar emot rätten att själv få bli ett Guds barn.

Och Jesus säger det själv, till en vänlig, from man som heter Nikodemos. – *Nikodemos, du måste bli född på nytt.*

- *Nikodemos, det räcker inte med traditioner eller försök att göra så gott man kan. Det måste ske ett under. Guds liv måste genom tron få födas in i din ande.*

- *Hur?*, undrar Nikodemos, och Jesus svarar med vad som blivit Bibelns mest kända vers, Joh 3:16: ”Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha evigt liv.”

- *Sätt din tro på det Nikodemos. Då föds Guds liv in i ditt liv.* Och detta är till slut att fira jul på det enda verkliga sätt det kan firas. Detta är de ord som gör denna händelse aktuell, närgående och så hoppningivande, om och omigen, också ikväll: ”...åt dem som tog emot honom gav han rätten att bli Guds barn...”

För... ”*I Ordet var liv, och livet var människornas ljus. Och ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit det.*”